

сънни нощи”, “безмълвна нощ”, “безмълвност нощна”, “безмълвие-то гробно на нощта”... Многозначността в парадигмата не е толкова в редуващите се нейни образни превъплъщения, колкото в моментните душевни състояния на героя. В многовариантната картина на нощта в поемата контрапунктно се вписва друг един фрагмент от парадигмата, противостоящ емоционално и визуално на общата трагична тоналност:

В лунна нощ,
когато влюбени зефири
милуват полските цветя
и скрито някъде поточе
в самотност тъжна ромоли,
ще дойде тя...

В граматически неизразения контраст се разгръща другият образ на Яворовата нощ - красива, светла, нежна, спокойна... Но пак самотна. Не щастлива. Тя също има своите превъплъщения - свързана с мотивите самота и смърт или с копнежа по близост. /”Блян”, “Ела” - “Ела и сгрей изстинало сърце -/ в таз лунна нощ под звездни небеса”/. В “Желание” това е романтичният порив за бягство в забрава и покой: в “настъпилата нощ”, “далеч, де никой не отива,/ далеч в пустинни пустоти”, мотив, който звучи и в “Нощ” (“И ще идем ний далеч от хората, в гори / в море широко...”) и който ни припомня Дебеляновата мечта за “оня лъчезарен край, де вечно щастие владее...” Директно изказан или само внушен, той преминава през творчеството на всички български символисти. В “Благовещение” (1906 г.) същият мотив, отново свързан с нощта, твърде модифициран, е изведен до отрезвително разрушителен финал: “в мелодия неземна на нощта”, “мелодия вълшебна на нощта” звучи “празнично тържествен звън/ през утрен сън - уви през сън”. Така от Яворовата поезия тръгва темата “илузия-сън” като още една обвързваща нишка между нашите символисти. Но Яворовият стих остава най-трагичен, а героят-стихийно, изгарящо непримирим, дори и в най-светло лиричните любовни стихове.

Светът на Яворов е антитетичен, не така категорично двулинеен като Ботевия (“любя и мразя”) или Дебеляновия (“ясни висини, блата разтленни”), но точно сблъсъкът на противостоящи си пси-